

jeg maattet opfatte Motiverne. Jeg tror derfor ikke, at Spørgsmaalet er tilstrækkeligt klaret, og at det vil være forsvareligt, set fra et humanit og menneskeligt Standpunkt, at gjøre et saadant Skjel, selv om der ogsaa i Diebliffet — og der er jo kun Tale om noget Diebliffeligt — kunde vindes nogle Tusinde Kroner derved. Jeg erkjender selvfølgelig — det er man nødt til at erkjende — at der er Trang til at faae en Anstalt, om der end maatte dog er lidt mindre Trang dertil for Liden, end der har været for et Aarstid siden; men om nu end dette maa erkjendes, saa vil jeg dog sige, at der er vistnok endnu større Trang til at faae en Asiatanstalt. Her staar jeg med en Udarbejdelse i Haanden, der, saavidt jeg erindrer, er af Dr. Sohan Keller og støtter sig paa statistiske Beregninger, som man vel i alt Bæsentligt tør gaa ud fra som rigtige. Han siger saaledes, at der her i Landet er ikke mindre end 570 Individer, som ere aldeles prisgivne, idet der ikke er Plads til dem i nogen af de bestaaende Anstalter, og hvad har det vel ved Siden deraf at sige, at forrige Aar have 25 Sindsfyge ikke kunnet finde Plads paa Aarhus Anstalt. Blandt disse 570 Individer ere ikke færre end 326 Børn af fattige Forældre, og Forsørgerne for 142 ere paa Fattigvæsenet, saa at altsaa over 400 af dem tilhøre de fattigere Samfundslag. Jeg tror derved at have bevist, at der paa dette Omraade er endnu langt større Trang tilstede end paa det Omraade, hvorefter Loven nærmest handler. Maaatte kunde man — det var i alt Fald Noget, der kunde tages under Overveelse, uden at jeg især vil skil udiale mig videre derom — ordne Sagen paa den Maade, at Anstalten i Viborg blev væsentlig en Asiatanstalt med en midlertidig Afdeling for aldeles uheldbedelige Sindsfyge, saalænge, nemlig indtil der kom en anden Anstalt, der kunde optage dem. Dette med Hensyn til selve Principet i Lovforslaget. Jeg skal nu derefter vende mig til nogle Enkeltheder. Jeg tror, at selv om man kunde gaa ind paa Principet, saa er den Maade, hvorpaa den Byrde, der her nævnes, og de efterfølgende Byrder skulle fordeles over Landet, neppe ganske rigtig eller retsædlig. Som det vil erindres, gaar den ældre Lov af 1847 ud paa, at Landet skal bære de 7's og Kjøbstæderne den ene 1's af Byrderne. Nu veed jeg ikke, hvorpaa man støtter den Anskuelse, at det kunde være rigtigt ikke alene at anlægge denne Anstalt i Viborg paa samme Grundlag, men ogsaa fremdeles lade dette være bestemmende for Fordelingen af Udgifterne ved den. Man skulde jo tro, at Byerne i Forhold til Landet enten kun havde Statteerne som 1 : 8 eller kun havde Sindsfyge efter Forholdet 1 : 8 eller kun havde en Befolkning som 1 : 8; men Intet af alt dette er Tilfældet. Jeg skal saaledes oplyse, at i 1870 var der for Dernes Vedkommende 126,000 Indbyggere i Byerne og 689,000 paa Landet, saa at Forholdet altsaa var som

1 : 5 à 6. I Sylland var der 110,000 Indbyggere i Byerne og 677,000 i Amtene, saa at Forholdet der altsaa var lidt forskjelligt fra Forholdet paa Derne, nemlig som 1 : 6, og efter dette Forhold skulde Byerne altsaa udrede 1/6 af Byrden og Landet de 5/6. Tager man Hensyn til Skatteevnen, saaledes som denne er fremstillet sidste Gang, saa er Forholdet som 1 : 4. Kjøbstæderne paa Derne havde saaledes dengang en Skatteindtægt af 7—8 Millioner mod 32 Millioner i Landdistrikterne, og Kjøbstæderne i Sylland en Skatteindtægt af 5—6 Millioner mod 17 Millioner i Landdistrikterne, saa altsaa ogsaa set fra denne Side er en Fordeling efter Forholdet 1 : 8 en Forurettelse mod Landet. Man skulde da tro, at Kjøbstæderne leverede et forholdsvis mindre Antal Sindsfyge. Jeg har ganske vist ikke nogen absolut Statistik at holde mig til, men det antager jeg heller ikke, at den høitærede Minister har; thi, saavidt jeg erindrer, er der i Motiverne omtalt, at dette Forhold er ikke opredet tilstrækkeligt. Efter hvad man imidlertid har set, er der Grund til at tro, at Forholdet er forholdsvis ugunstigt i Byerne, at der er forholdsvis flest Sindsfyge i Kjøbenhavn, dernæst komme Kjøbstæderne og saa Landet. Hvad enten jeg altsaa ser hen til Folketallet eller Skatteevnen eller Antallet af de Sindsfyge, er en Fordeling af Udgifterne efter Forholdet 1 : 8 ikke rigtig eller retsædlig. Men jeg vil da ogsaa haabe, at vi snarest mulig maa komme bort fra denne Fordelingsmaade, ligesom det heller ikke kan negtes, at en lignende underlig Fordeling af Udgifterne gjør sig gjældende ved de abnorme Skoler, som de jo kaldes. Ved Sindsfygeanstalterne staar, som bekjendt, Staten i Forskud med Udgifterne, som derefter endelig udredes af Amtrepartitionsfonden; men den egentlige Udgift, det vil sige den, der udredes for uformuende Patienter, fordeles mellem Amtet og Kommunen. Til Døvsstummeinstituttet giver Staten et Bidrag, idet Betalingen for Patienter gennemgaende er for lille; den giver altsaa ogsaa et Bidrag til de Uformuende, hvad jeg forsaavidt ikke skal have Noget imod, idet Betalingen ved de Uformuende jo ogsaa er for lav. Resten bidrager Amtet helt for de Uformuendes Vedkommende, saa der finder altsaa ikke her nogen Fordeling Sted mellem den lille Kommune og Amtskommunen. Det er atter en Forskjel. Endelig komme vi til Blindeinstituttet; der udbræder Staten det Hele. Der er altsaa paa disse Omraader en Forvirring tilstede, som slet ikke behøver at være der. Jeg tror, vi maa komme til, at Staten udbræder disse Udgifter; ialtsald for de abnorme Skolers Vedkommende kan der ikke reises nogen Indvending derimod. Med Hensyn til Sindsfygeanstalterne kan Sagen ganske vist stille sig noget anderledes, saalænge der ikke er truffet en Slags Overenskomst, idet Kjøbenhavn jo har sin særegne Sindsfygeanstalt. Denne Sag kan